En defensa de l'Institut Nova Història: un col·lectiu que investiga la Història perquè estima el País.

Autor: Montserrat Montesinos
Data de publicació: 04-09-2019

Més recolzament. La Montserrat Montesinos, membre de l'Institut Nova Història, reivindica la feina d'En Bilbeny i de l'Institut.

Sóc membre de l'Institut Nova Història des de fa set anys i voldria parlar d'historiadors (i historiadores) honestos que estimen el país.

Vagi pel davant que sóc llicenciada en lletres, secció de Pedagogia i que per aquesta titulació, la meva promoció als anys 70 tenia el dret d'accedir per oposició a una càtedra de lletres (àdhuc d'història) en qualsevol Institut d'Ensenyament Mitjà de casa nostra.

M'agrada la història des de petita. Vinc d'una família pagesa i menestral, per una banda, i pertanyent al món universitari tècnic, per l'altra. A casa hi havia molts llibres i es llegia i es parlava de molts temes, entre els quals ja m'ensenyaven que En Colom podria ser ben bé català, per exemple. De gran em vaig dedicar a altre tipus d'ensenyament, però el meu interès per la història va anar creixent. Llegir llibres relacionats amb aquest tema m'apassionava. I quan, molt més tard, vaig connectar amb l'INH vaig saber que havia trobat un indret de recerca on hi hauria quelcom més que m'ajudés a endinsar-me en profunditat a trobar respostes a múltiples qüestions que em plantejava. Amb aquest col·lectiu he anat aprenent que hi ha molts enigmes sense resoldre a la història en general i particularment a la de Catalunya. He pogut aprendre per mi mateixa a endinsar-me en documents històrics que mai no hauria imaginat tenir a les mans, i copsar el poder obscur de la censura implantada des del poder de l'Estat i de l'Església. Si es busca matèria per treure a la llum, es troba. I n'hi ha molta que espera ser trobada.

Parlo d'hores i dies escrutant manuscrits, observant mapes, comparant dades contradictòries... He experimentat emoció en llegir textos inèdits sobre temes polèmics no resolts o versions oposades a les d'altres historiadors

acceptats pel poder polític vigent de fa segles i per la Església. I, com jo, n'hi ha una munió, de gent que també busca. Tant aquí com en d'altres països. A l'INH aprenem a estirar fils i a seguir indicis per anar rescatant de l'oblit vestigis del passat. Som gent estudiosa vocacional, que a còpia d'hores de dedicació per amor a la feina, totalment voluntàries, i pel gust de fregar un trosset de veritat, tenim interès a destapar i fer sortir a la llum el que durant segles ha estat disfressat, amagat o simplement canviat i substituït sense cap recança (ni vergonya).

Pàgines manuscrites del 'Tractat d'Armoria' d'En Jaume Ramon Vila

Amb el temps també anem aprofundint cada cop més en la història i veiem com tot va encaixant —com en les peces d'un puzzle— i tot es torna més lògic, perquè ens hem vist amb la necessitat de dubtar del que diuen els textos oficials. I això pels indicis d'inexactitud que hi anem trobant, o clarament de suplantació d'un personatge per un altre a major glòria d'un estat dominant.

No fem pseudo-història: fem investigació i, com tot estudi, té els seus moments d'hipòtesi, recerca, evidencia i certesa... o rebuig, perquè també es descarten moltes vies mortes. Moltes. També es troben evidències que no es poden demostrar del tot, sigui perquè falta documentació última o perquè hi ha la evidència que s'han fet desaparèixer proves. Però això no vol dir que no es puguin donar a conèixer els estudis i que no es puguin mostrar les certeses que s'han argumentat i es van trobant. Tothom té el dret al dubte, però també hi ha el dret de donar a conèixer una hipòtesi, argumentar-la i demostrar-la fins on sigui possible.

Des de l'INH demanem que es llegeixin a fons les publicacions de l'entitat. No val tocar a sometent pel fet d'haver llegit un títol cridaner i estripar-se les vestidures. Cal tenir curiositat i endinsar-s'hi per poder conèixer les raons de la proposta. El nostre cap de colla, En Jordi Bilbeny, recomana sempre acompanyar el que s'afirma amb la consegüent documentació, sent ell el primer que presenta les seves recerques amb un exhaustiu llistat de proves que argumenten i volen demostrar la veracitat de les seves troballes. Treballem amb honestedat. No inventem. No fem fantasia. Qui diu el contrari no ens ha llegit a fons. Podem fer una interpretació d'un relat, però aleshores avisem. Fem feina pacient, intentant anar cada dia una mica més enllà en el coneixement de la veritat històrica, tan fugissera. Busquem en llibres antics i moderns, en indicis gràfics: escuts heràldics, notícies, obres d'art, vestigis de pedra, etc... Fem com qualsevol professional que investiga. No com algun tipus de professorat titulat que ensenya amb llibres de text recomanats pel Ministeri, com si fossin la Bíblia, sense qüestionar-se res i donant-t'ho tot per bo. Això sí que no és ser historiador per molt títol que es tingui.

Referent a la història de Catalunya hem de tenir sempre la mosca darrere l'orella, la ment desperta i alerta, perquè en aquest cas sí que tenim una pseudo-història. La verdadera ha estat segrestada i canviada.

Creiem que ha existit la censura d'estat, que ha actuat sistemàticament des del segle XVI. I no em refereixo sols a la història que diuen que escriuen els vencedors a la seva conveniència, sinó a la voluntat implacable d'enfonsar un país per fer-ne pujar un altre, apropiant-se de les seves gestes.

Tenim entre nosaltres gent de cultura amant de la història, universitaris i universitàries de diferents branques del saber, gent d'oficis, altres del món de les arts, de la ciència i de la tècnica, persones que estudien per devoció, que porten molts anys entre llibres i amb l'ordinador, perquè les biblioteques i els arxius digitalitzen els seus tresors i es poden consultar des de casa.

Ens podem equivocar, com tothom, però penseu que hi ha moltes recerques reeixides i demostrades. D'altres obertes, en vies d'estudi i molts, molts interrogants encara per aclarir. Però estimem el nostre País i volem retornar-li la Història que li correspon.

Demanem obertura de mires, no un dit acusatori que ens enviï als llimbs o a la paperera. Abans de llençar anatemes, tingueu curiositat, llegiu-nos, entreu al nostre web (inh.cat) i sereu partícips del que podria ser una aproximació a la vera Història de Catalunya.

Montserrat Montesinos i Poch

Agost 2019